

Kuukiri

Nr. 5 (125) Mai 2004

Sõnumeid

Kalmetul tulevad olümpiamängud

17.–29. maini toimub koolides ja lasteadares olümpiaharidusnädal, kus lapsed võtavad mõõtu joonistamises, on olümpiaalane omaloomingu konkurss ja viktoriin. Ainetundides käsitletakse vastavat temaatikat. Olümpialasi külastab tuntud Eesti sportlane ja minnakse Eesti Spordimuuseumi.

Olümpiaharidusnädal kulmineerub 30. mail kell 10, kui Kalmetu kooli staadionile marsivad Eesti, Venemaa, Egiptuse, Saudi Araabia, Prantsusmaa, Itaalia, Hiina, Austraalia, Nigeeria ja Ameerika Ühendriikide sportlased, teiste hulgas ka indiaanlased.

Kalmetu olümpiamängudest võtavad osa Viiratsi Algkool, Kalmetu Põhikool ja Viiratsi valla lasteaiad, kes on eelnevalt registreerunud riikidena. Mängud toimuvad aususe põhimõtetel, kus tähtis pole võit, vaid osavõtt.

Olümpiatuli süüdatakse kell 8.30 Viiratsi vallamaja juures ja iga riigi esindaja kannab seda teatejooksuna spordipeopaika.

Avatseremoonia algab kell 10. Järgneb kultuuriprogramm osavõtivate riikide esindajatelt. Spordivõistluste orienteeruv algus on kell 11.15. Võisteldakse vabamaadluses, ergomeetri sõudmises, maratonijooksus, pakuheitel, kotijooksus, sprindis, paigalt kauhühüppes käsikutega, jalgratta aeglussõidus, teatevõistlustes, võrkpallis, rahvastepallis ja lauatennisel.

Avatud on "Olümpia kõigile" raames kepikõnnirada ja nooleviskoht.

Ürituse õnnestumisele aitavad kaasa peale osavõtjate veel Viiratsi Vallavalitsus, "Viljandi Metallitööstus", AS "Vilma", AS "Viive Ehitus", OÜ "Anu Foto", on 24.ee, AS "IF Eesti Kindlustus" Viljandi büroo, Eesti Sõudeliit ja maadlusklubi "Tulevik".

Ürituse täielikuks õnnestumiseks ootame optimistlikke pöidlahoidjaid ja abilisi võistluste kohtuniketöös. Info telefonil 5561 9610.

Anne Freimuth,
korraldaja

● Kultuuriakadeemia tudengid istutasid jüripäeval Uusna endise koolimaja juurde tamme. KAAREL KUMERI foto

Grupinõustamise päevad

Põllumajandusministerium korraldab grupinõustamise päevi ühtse pindala ja põllumajandusliku keskkonnatoetuste avalduste täitmiseks Viljandi maal järgmiselt:

- 18. mail Hallistes
  - 24. mail Viiratsi Rahvamajas
  - 26. mail Mustlas
  - 28. mail Viljandis Vabaduse plats 4
  - 2. juunil Pärstis
  - 8. juunil Suure-Jaanis
  - 9. juunil Viljandis Vabaduse plats 4
- Info tel. Karin Hüva 514 8842 ja Liina Anton 520 1036.

Karin Hüva

Jüripäeval Saarekülal

23. aprillil kogunesid Saarekülal Uusna koolimaja juurde vilistlased, külaelanikud, haridusseltsi liikmed ja teised asjast huvitatud, et korrastada hoone ümbrust. Osalejaid oli paarikümne ringis.

Tervitussõnad lausis Saareküla vanem, Uusna Haridusseltsi juhataja Kadri Vollmann. Pärast seda asuti talgutööde tegema. Riisuti koolimaja ümbrust, langetati kuivanud puid ja veeti majast prahti välja.

Kooliõu korrastatud, puhastati võsast ka koolimajatagune ja piirdeaia ümbrus. Kogutud prahist ja okstest sai suur hunnik, mis pisteti põlema.

Viljandi Kultuuriakadeemia tudengid õppejõu Ene Lukka juhendamisel löid lõksetule juures jüripäeva meeleolu. Lausuti loitse ja meenutati esivanemaid. Meenutamaks päeva, istutasid tudengid vana koolimaja juurde tamme. Lahkunud vilistlasi jäi mälestama hiljuti manalasse varisenud Märt Everti soovi kohaselt pärnapuu.

Kooliümbruse koristus aitas kaasa igasuvisele Uusna kooli vilistlaste kokkutuleku heale korraldusele.

Kaarel Kumer

Kogutakse vanu kodumasinaid

29. mail viib MA "Viikom" tasuta ära elanike vanad külmikud, gaasi- ja elektripliidid ning pesumasinad järgmistel kellaaegadel:

- 8 – Valma kauplus
- 9 – Kalmetu kauplus
- 9.40 – Tusti 110 elamu
- 10 – Uusna töökoda
- 11 – Vana-Võidu kauplus
- 11.40 – Vasara kauplus
- 12.30 – Viiratsi keskvaljak
- 13 – Vardja küla Mustriku teerist

Täiendav info tel. 439 4470, 439 4443.
Mati Tamberg

VOLIKOGUS 29. aprillil

175 000 krooni eelarvest on heakorral eraldatud munitsipaalasutusele "Viikom" igapäevaseks korrashoiuks, muruniitmiseks, tänavate puhkimiseks jms.

50 000 krooni kulub karuputke tõrjeks. Sellele riigi käest täiendavat raha juurde ei saa. Möödunud aastal niideti karuputkest haaratud alad üle, välja arvatud Ärma puhkebaasi ala.

Ülejäänud 250 000 krooni eelarves kulutatakse kõikide muude ürituste tarvis. Kuna kevad on käes, siis toimus igakevadine prügiveedu, samuti ohtlike jäätmete kogumine. Kahjuks seekordne aktsioon ebaõnnestus, sest rahvas tõi kogumiskohtadesse niivõrd vähe jäätmeid.

25. mail korjatakse rahva käest kokku vana olmetehnika. Palutakse mitte tuua vanu telereid, need tuleb omanikul endal toimetada prügilasse.

Sellest viimasest summast plaanitakse korrastada kõige kiuste Viiratsi kaks tiiki. Vetelpäästjatega on kokkulepe, et nad tulevad ja selgitavad välja, kuidas on võimalik tiike veest tühjaks lasta. Siis saab põhja buldooseriga puhataks lükata.

Pölgengud

Sel kevadel on Viiratsi vallas olnud juba mitu suurt tulekahju. 24. aprillil põlesid Viiratsi Rahvamaja vahetus läheduses olevad kuurid, millest 1/3 kuulus vallale ja 2/3 elumajale. Tänu tuule heale suunale oli tegemist õnneliku õnnetusega. Kuigi leegid söid juba elumaja katust, suudeti need kustutada ja tule-roaks läksid vaid kuurid. Vald sai kahju umbes 1000 krooni (1/3 kuuri maksumusest), lisandub tulekahju tagajärgede likvideerimine.

Õnnetuse põhjustanud süüdlased on välja selgitatud – lapsed.

27. aprillil hävis tulekahjus Valma külamaja ja selles elanud perekond Pihu maja. Tulekahju põhjused selgitab välja uurimine. Maja oli kindlustatud 500 000 krooni peale.

Külamaja taastamiseks on kaks võimalust. Kui see ehitatakse üles endisele kohale, maksab kindlustus kinni 500 000 krooni ehitustööde kuludest. Kui aga maja ehitatakse mujale, maksab kindlustus 75 protsenti ehk 350 000 krooni.

Lähiajal kutsutakse kokku Valma küla koosolek, kus langetatakse edasine otsus.

Kuna perekond Pihu on vallakodanikud, siis lasub vallal kohustus nende

eest hoolitsemisel. Praegu elavad Pihud Viljandi linnas sugulaste juures.

30. aprilli südaööl põles Uusna keskasulas endine karjalaut. Laustules hävis kogu hoone puitkonstruktsioon, muu hulgas värskelt paigaldatud plekkkatust.

Tulekahju põhjus on veel välja selgitamata.

Maa-asjad

Kehtestati täiendav maksusoodustus elamumaale kuni 200 krooni ulatuses Viiratsi valda registreeritud represseeritutele ja nendega võrdsustatud isikutele.

Kinnitati katastriüksuste sihtotstarbed.

Taotleli munitsipaalvaldusse Surva külas asuv veevõtukoht.

Kinnitati vaba põllumaa kasutusvaldusesse taotlejate nimekiri. Välja jäid Priit Hubel, Vaiki Vares ja Arvo Mutli, sest dokumendid ei vastanud seaduses sätestatud nõuetele.

Kinnitatud vaba metsamaa erastajate nimekirjast arvati välja Lembit Lahe-salu, Ants Suvisild ja Kalev Kask, kes loobusid maatükkidest.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni eeskirjad

Kolmandal lugemisel oli ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri, millesse tehti arvukalt täiendusi ja parandusi.

Menetleti ka ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eeskirja, mis reguleerib liitumist ja selle eest tasu maksmise korda.

Vallavalitsuse koosseis muutub

Vallavalitsuse liige Margus Ojaots lahkus Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli direktori ametikohalt ja asus tööle teise maakonda. Senisele ametikohale on välja kuulutatud konkurs. Otsustati, et uut vallavalitsuse liiget veel ei valita.

Vallavalitsuse seisukoht on, et sujuva koostöö hoidmiseks peaks uus valitav VÜKK direktor kuuluma vallavalitsuse koosseisu. Oleneb ju Vana-Võidu asula areng eelkõige kooli arengust.

Et valla eelarvest üle 40 protsendi moodustavad hariduskulud, siis on suure kooli esindaja volikogus väga oluline.

Lühidalt olulisest

Määrati Viiratsi valla 2003. ja 2004. aasta eelarve täitmise aruande audiitoriks OÜ "Infora".

Eelarve muudatused tingis Kaunis-mäe elamu remont. 1962. aastal ehitatud maja vajas hädasti uut katust ja korstnaid. Vallavalitsusele kuulub selles majas kolm korterit: kaks õpetajate ametipinda ja ühes telefonikeskjaam.

Otsustati, et vajalik 62 000 krooni võetakse reservfondi arvelt. See moodustab 280 000 krooni. Aasta algusest saadik pole reserv veel kasutust vajanud.

Kehtestati vallavanema töötasuks 14 500 krooni kuus.

Vallavalitsuse töö

30. märtsi vallavalitsuse istungil arutati teede hõõveldamist, kaugküttepiirkondade kehtestamist, Viiratsi veevärgi asutamislepingu kinnitamist, prügikastide asukohti Viiratsis, teede maksustamishindu ja projekteerimistingimuste kinnitamist.

7. aprillil olid töös Uusna ja Valma detailplaneering, ohtlike jäätmete kogumine ja kevadised koristustööd.

13. aprillil räägiti kevadisest prügiveost, Nooruse tänavast, Viiratsi aleviku liikluskorraldusest, asfaldi parandamisest, hoolekandekeskuses sotsiaalkorteri koa eraldamisest ja Kalmetu kooli mobiili limiidist.

20. aprilli istungil vaeti teede hõõveldamist, tulekahju tagajärgede likvideerimist, perearstikeskusesse viiva kõnnitee seisukorda, 30-kilomeetrise tunni kiiruse kehtestamist, Viiratsi tiikide puhastamist, külade korrastamist, Uusnasse seltsimaja ehitamist, Pauna kinnistu müüki, valla osalust Kaunis-mäe elamu remondis, vallavalitsuse asjaajamise korda ja uut liiget, Uusna Haridusseltsi avaldust ja audiitori pakkumist ning kooskõlastati puude mahavõtmine.

27. aprilli istungi töös olid arutusel "Viikomi" tegemised, tänavavalgustus suvel ja Tänassilma Rahvamaja veetrassi ehitus.

Järgmine istung

Maikuu volikogu istung toimub tavapärasest varem, 20. mail. Võetakse vastu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise ja liitumise eeskirjad, valitakse jaoskonnakomisjonid, räägitakse kruntide hindadest ja volikogu kompensatsioonidest.

Maret Lina

Kolme Tamme jooks on 15 aastat vana

15. Kolme Tamme jooks toimub 21. juunil kell 15 Viiratsis. Jooksule saab registreeruda Viiratsi valla koduleheküljel aadressil www.viiratsi.ee

Osavõtumaks 25 krooni tasutakse võistluspäeval kohapeal sularahas, pensionäride ja laste osavõtt on tasuta. Põhirada on 17 km.

Terviserada on 4,8 km (ajamõõtmist ei toimu).

Ratastoolirada mustkatttega teedel – 2,6 km.

Lastejooksu pikkus vastavalt vanusele 500 m või 1,2 km. Start lastejooksudele antakse vahetult pärast põhidistantsi starti.

Vanusegrupid mehed, naised, lapsed (3–4-a., 5–6-a., 7–8-a., 9–10-a., 11–12-a., 13–14-a.).

Kõik võistluse lõpetanud osalevad loteriis. Parimatele väärilised (ka rahalised) auhinnad.

Veiko Jüris

Sõnumeid

Eakad sõidavad Kirde-Eestisse

Selle aasta eakate inimeste ekskursioon toimub 16. ja 29. juunil marsruudil Narva – Kiviõli – Kohtla-Nõmme – Kiviõli. 16. juunil sõidavad Uusna, Tánassilma ja Valma piirkonna pensionärid, 29. juunil Viiratsi, Vana-Võidu, Vasara ja Vardja küla eakad.

Välja sõidetakse 16. juunil kell 6 Uusnast ja 29. juunil kell 6 Viiratsi Rahvamaja eest.

Kõigepealt võetakse suund üle Tartu Peipsi suunas. Kell 10 külastatakse Narva Hermanni kindlust ja linna kohaliku giidi saatel. Muuseumi pilet maksab 30 krooni.

Järgmine suurem sihtkoht on Kohtla kaevanduspark-muuseum. Maa all saab näha kaevurite tööpaiku, tehnikat, allmaaraudteed ja muud huvitavat. Kuna maa all on jahedam, siis on soovitatav kaasa võtta soojemad riided. Ka selles kohas maksab pilet 30 krooni.

Koduteel peatatakse Kiviõli tuhamägede juures, kus saab treppi mööda üles minna. Tagasi jõutakse öhtul kella 10 paiku. Reisi saadab Laine Viikmaa.

Kindlasti tuleb kaasa võtta oma toidupakk, sest ühiselt söömas käimist ei võimalda ajakava. Soovitatav on kaasa võtta oma kruus, sest bussis saab sooja vett ja teed. Maha ei tohi unustada rohtusid ja haigekassakaarti.

Osavõtutasu 110 krooni sisaldab muuseumi piletite raha, giidide tasu ja osalise sõidukulu. Osa sõiduraha tasutakse valla eelarvest. Sõiduraha on vaja ära maksta 7. juuniks oma piirkonna pensionäride juhtide või Viiratsi valla sotsiaaltöötaja kätte.

Lisateavet saab vallamaja toast 107 või telefonil 439 4604.

Ülle Lepik,
sotsiaaltöõspetsialist

● Lusika talu terviserajal järgneb Harri Holstingule perenaine Sirje Kurmet (paremal).

Lusika talus

29. aprillil külastasid Viiratsi Puuetega Inimeste Ühingu liikmed Tervastu vallas asuvat Lusika talu. Vastu võttis perenaine Sirje Kurmet. Külalisi lummas taluõue ilu, vaatamisväärsustega tutvustas perenaine.

Süüdati lõke. Pärast siirduti terviserajale. Hiirekõrvus kaasik andis erilise ühtekuulumistunde. Sirje Kurmet soovitas emmata puid, et ammutada positiivset energiat.

Perenaine kurtis kohaliku rahva vähest kultuurihuvi. Või oli küsimus hoopiski kontsertide ülemäära kõrges tasus? Igatahes polnud talus korraldatud kontsertüritused kasumit toonud.

Talu peretoas tervitati ühingu sünnipäevalapsi, kellele Sirje Kurmet pühendas ka luuletuse.

Lusika talu külalislahkust jäid tunnistama raamatusse jäetud tänusõnad.

Kaarel Kumer

Uusna puhtaks

28. aprilli öhtul korrastas paarkümmend entusiast Uusna külatanumat.

● Ühissetteviimistest muudetakse kaunimaks kodud ja külad.

KAAREL KUMERI fotod

Kokku korjati pudenenud sügislehed, mahavisatud praht ja hoolimatute visatud jäätmed. Kedagi polnud vaja tagant sundida. Üheskoos tehtud töö innustas juurdetulijaidki.

Asula keskus sai uue ilme. Kahjuks hävitas kevadpühal toimunud kahjutuli külakeskuse sümboli, 1939. aastal valminud karjalauda.

Euroopa Liitu astudes ei maksaks sümboleid põletada. **Kaarel Kumer**

Kaunid kohad võsast puhtaks!

8. mail korraldasid Uusna, Tusti, Kalmetu ja Tánassilma küla elanikud järjekordsed võsarookimise talgud.

Uusnalased rajasid teed supluskohtade ja allikale pääsemiseks. Aktsioonis osales nii pensionäre, keskealisi kui koolilapsi.

Tustis osalesid päris pisikesed, lausa lasteaialisedki. Tehti ära suur töö teeäärte puhastamisel kuni Tusti bussipeatuseni. Korrastati paisjärve keskel asuv poolsaar.

Tánassilmas tehti korrastustööd rahvamaja ümbruses. **Kaarel Kumer**

Algatati detailplaneering

Lähtudes krundi maa-ala ja selle ehitusõiguse määramise vajadusest ning võttes aluseks planeerimisseaduse ja Viiratsi valla ehitusmääruse, algatab Viiratsi valla vallavalitsus korraldusega nr. 110 7. aprillist detailplaneeringu Uusna külas seltsimaja krundi maa-ala ja selle ehitusõiguse määramiseks.

Krista Pääsik,
maakorraldaja

Rahvakoosolek

27. mail kell 18 on Vana-Võidus küla arengukava koostamise rahvakoosolek. Arengukavaga saab tutvuda koduleheküljel.

EMAD LÄBI AEGADE

On kuum suvepäev. Talupere võtab heinamaal loogu. Koos päevilistega vältub perenaise reha. Äkki tunneb ta, et peab natuke hinge tagasi tõmbama, ja suundub küüni poole, et selle seina varjus veidi puhata.

Oh imet! Ta tunneb, et just praegu peab lapse ilmale tooma. Egas tulijat keelata saa! Peagi väaksub uus ilmako-danik ema põlle sees ja ootab tissitamist.

Sel magusal hetkel saabub peremees küüni juurde. Koos imetletakse tite ja mees lausub: "Tore, et jälle üks heinaline omast käest võtta, lisaks eelmisele neljale." Sellega on lapse sünd tähistatud ning ema ja laps viiakse vankripäras koju. Elu veereb omasoodu hällist hauani.

See juhtus Tallinnas 1944. aasta märtsikuu hommikul. Ärgates tundis noor naine, et midagi on teisiti, seljas valu ja hinges ärevus. Kas tõesti ennustas see lähenevat lapse sündi? Ta pakis vajalikud asjad ja seadis sammud sünnitusmaja poole.

Korridor võttis vastu laste nutu

saatel. Tittesid viidi just emade juurde sööma. Aeg venis kui tigu, kuid pingutused kandsid vilja. Peagi nägi ema oma esiklast ämmaemanda süles. See oli poeg. Kui temast saaks isale, kes rindel, teada anda!

Järgnes õhutõrje signaal, mis teatas, et peab keldrisse varjuma. Emad läksid ees. Lapsed pidi järele toodama. Järgnes mürin ja ragin, suits ja põlemising tungisid keldrisse.

Kui õhulahing möödus, toodi lapsed emade juurde. Tuli öde, süles korvike, milles pisike tahmane kägisev pamp. Sel hetkel tundis ema: juhtugu, mis tahes; varisegu või kogu maailm kokku – tema peab olema tugev ja püsti jääma, et kaitsta oma last.

Haiglast koju tulnud, selgus, et kodu polegi enam olemas: maja oli saanud täistabamuse. Jäi võimalus minna maale sugulaste juurde sõjapakku, oodata sõja lõppu, ja kui on õnne, siis kohtumist lapse isaga.

Ajaratas veeres 1950-ndatesse aastatesse. Emad tõid endiselt lapsi ilmale, trotsides raskusi, pestes käsitsi mitu

korda päevas marlimähkmeid. Nad mõtlesid hirmuga ajale, mil laps saab kolmekuuseks, sest siis pidi ema tööle minema.

Laps tuli nädalaks panna lastesõime, kui just lähedal polnud vanaema, kelle hoolde lapsuke jätta. Koju jääda ei tohtinud, sest siis oleks tööstaa katkenud, mis omakorda oleks kitsendusi kaasa toonud. Ikka jõudis ema nurisemata oma koormat kanda ja õnnelik olla.

Aeg on kandnud meid nõndanimeetatud heaoluriiki. Müügil on imikute toitesegud ja pampersid. Võimaldatakse kolme aasta pikkust lapsehoolduspühkust ja emapalka. Meil peaksid olema õnnelikud emad, aga ei ole. Miks!? Kas sellepärast, et raha napib? Seda on alati nappinud.

Meie ajastu emadel puudub oskustunda rõõmuhetki; noppida neid ka hallist päevast ja lapsest enesest.

Emad peab olema nagu Vargamäe Krööt või Ukuaru Minna, kel on palju lapsi, kelle heaolu nimel tuli pingutada hambad risti, et edasi anda esiemadelt päritud tugevust ja vastupidavust. Ilma selleta elus edasi ei saa.

Ilme Pelt

ELEKTRI HIND PEAB OLEMA ÕIGE JA ÕIGLANE

Mõned aastad tagasi võitlesime koos Eesti elektriijaamade ameeriklastele kinkimise vastu. Rahvaliidu üleskutsel andis enam kui 160 000 inimest protestiallkirja, mis aitas ärastamiskavad nurjata.

Meie riigi "elektrilüliti" enda käes hoidmine on riigi iseseisvuse tagamisel erakordse tähtsusega. Riigi esindajad saavad nüüd ka elektrienergia kontrollida, sest puudub väliskapitali poolt nõutav "ärisaladus". Eestis võimutsevad liberaalid ei ole aga seni lasknud riikliku elektrimonopoli Eesti Energia (EE) tegevust seadustega nii reguleerida, et see vastaks peale ettevõtte ärihuvidest ka majanduslikule olukorrale Eestis.

Rahvaliit esitas Riigikogule ettepanekud seadusemuudatusteks, mis tagaksid õige ja õiglase elektri hinna.

Õige hind

Elektri tähtsusest saame kõige paremini aru selle puudumisel. Kogu elu jääb sisuliselt seisma. Eestis on elektrikatkestuste oht kasvanud, sest kümnekond aastat jäeti rahapuudusel vajalikud uuendused tegemata nii elektriijaamades kui ka alajaamades ja ülekandeliinides.

Elektripinge kõikumised rikuvad majapidamis- ja tootmiseseadmeid. Kümnetel tuhandetel tarbijatel on elektripinge liiga madal. Seda ohtlikku "elektripokkerit" ei saa edasi mängida, me jätame end niiviisi ise ilma elektrita. 15 aasta jooksul kulub elektriinvesteeringuteks 46 miljardit krooni ehk 3 miljardit krooni aastas.

Rahvaliit nõuab, et võimalikult suur osa rahavajadusest kaetakse laenu arvel, et praegu vaest tarbijat hinnatõusust säästa. Kogu vajalikku summat

pole aga võimalik laenata. Elektri hind peab olema õigel tasemel, et kindlustada vajalike uuendustega kvaliteetse elektri jõudmine kõigi tarbijateni.

Selles osas õnnestus Rahvaliidul edu saavutada juba EE nõukogus, algselt planeeritud kolme hinnatõusu asemel tuleb ainult üks ja seegi ettepanekut poole väiksem. Tuleviku kindlustamiseks peaks aga Riigikogu võtma vastu otsuse, et riik ei nõua Eesti Energialt dividende ja keelab ettevõtetel tõsta elektri hinna investeerimisvajadust ületava kasumi saamiseks. Vastasel korral võib majandus- või rahandusminister asja vaikselt teisiti otsustada.

Õiglane hind

Kõigi tarbijate jaoks õiglase elektri hinna saavutamiseks tuleb aga veel piike murda. EE nõukogule ei õnnestunud neid asju selgeks teha, valitsema jäid ainult ärihuvid. Kuna erinevate erakondade esindajate seisukohad läksid vastakuti, siis tuli küsimus anda avalikusele arutamiseks ja otsustamiseks. Rahvaliit esitas Riigikogule arutamiseks järgmised nõudmised.

- Kõikvõimalikud püstitasud (ampri- või kW-de alusel) peavad kaduma (näiteks korterimaks) või tohib neid kehtestada ainult kümnendiku ulatuses praegusest tasemest. Tarbija maksu kulutatud elektrienergia kWh-de alusel. See annaks säästlikule tarbijale võimaluse kulusid kokku hoida. Kõrged liitumis- ja püstitasud pidurdavad ettevõtluse arengut maal ja elektriseadmete kasutuselevõttu majapidamistes.

- Elektri suurtarbijatele ei tohi teha soodustusi, sest see tõstaks väiketarbijatel elektri hinna. Kui võrku pakutakse odavamalt elektrit, siis peab hinna langetama kõigil tarbijail, mitte ainult suurteil.

- Eesti Energia ei tohi teenida kasumit kodutarbija arvel – hind katku ainult elektri tootmise ja ülekande kuld. Kõrgem hind vähendaks põhjendamatu enamiku inimeste niigi madalat elatustaset.

Rahvaliit loodab, et elektrimajanduse korrastamise põhiküsimuste avalik arutelu Riigikogus sunnib üksikute gruppide ärihuve esindavaid poliitiku- ja me saavutame kõigile tarbijatele õiglase elektri hinna kehtestamise.

Janno Reiljan,
Riigikogu liige,
Eesti Energia nõukogu liige,
Rahvaliit

• Teemeistril võtsid toonekured elektrimeeste paigaldatud pesa omaks. VEIKO JÜRISE foto

Sõnumeid

Kalmetu Põhikoolis toimus veepäev

23. aprillil, mil rahvakalendri järgi peetakse jürripäeva, tähistas Kalmetu Põhikool lisaks ka veepäeva. Päev algas sellega, et õpilased lugesid tundides ette omaloomingut, milles kajastusid vee tähtsus ja säästmise vajalikkus.

Koolipäeva jätkudes oli kõigil huvitatutel võimalik näha erivevaid kalu ja selgrootuid veeloomi. Neid oli kokku tervenisti 16 ja kalu 24. Siinkohal loetelu kaladest, mida oli võimalik näha koolis näitusel ja mis olid püütud Võrtsjärvest: säinas, turb, roosärg, tוגגאס, ahven, haug, koha, nurg, angerjas, latikas, luts, kuldkoger, linask ja viidikas. Läänemerest püütud kaladest oli näitusel esindatud euroopa emakala, lest, merikurat, tint, räim, kilu, merivarblane, heeringas, merikilk ja kiisk.

Selgrootud loomad olid esindatud järgmises koosseisus: ujur, kukriklan, nõelhark, vesiämblik, vesihark, vesivaksur, ematigu, sarvtigu, mudatigu, sõudur, hobukaan, vöötvesineitsiku vastne, ehmeestiivalise vastne kojaga, ühepäevikulise vastne, kiilivastne ja liuskur.

Eksponaatide juures olid tutvustavad tekstid, millelt sai kalade ja vees elutsevate selgrootute kohta informatsiooni. Küllap enamused teab, kuidas näeb välja latikas ja angerjas, kuid vaevalt teatakse seda, et näiteks euroopa emakala toob korraga ilmale 10–405 järglast sünnitades, olles ise väga hea toiduks kasutada.

● Kalmetu Põhikoolis veepäeval kalade näitusel uudistavad eksponaate Rait Künnap ja Siim Kramma. VIIGI TIITSI foto

Ega vist teata sedagi, et suurepärane toiduks kasutatava lihaga merikurat võib kasvada kuni 20 kilo raskuseks. Merikurat on röövkala ja saaki jahtides valmis merepõhja peitununa hinge kinni hoidma. Seda ja palju muud oli võimalik Kalmetu Põhikooli õpilastel ja töötajatel teada ja näha saada.

Näitus sai teoks tänu loodusainete õpetajale Viigi Tiitsile. Teda abistasid lapsevanemad. Liivika Rebane varustas väljapanekut selgrootute veeloomadega. Guido Tirka tõi näitusele palju kalu.

Oli vahva näitus ja tore veepäev, mis läks üle jürripäeva tähistamiseks.

Kalmetu Põhikool jooksis kaheksa võistkonnaga (sealhulgas koolitöötajate võistkond) traditsioonilist jüröö teatejooksu, mille võitis seitsmes klass. Päev lõppes lõkkeplatsil viinerite grillimisega. Kes võttis päevast aktiivset osa, sai kuhjaga positiivseid elamusi.

Kadri Keldu,

Kalmetu Põhikooli huvijuht

Pensionäride kevadpidu

● Jossif Pissarkov üritab Maire Paju käes olevat muna vilega katki puhuda.

18. aprillil toimus Viiratsi Rahvamajas valla pensionäride kevadpidu, mille läbiviimise eest seisis head Riina Orulaid, Maire Paju, Hedi Ölluk ja kunstiline juht Lee Lipp. Saalis olid kaetud kohvilauad.

Külalisesinejad olid Olustvere külaseltsi taitlejad. Esineti lauludega, mida juhendas Age Einulo. Tantsumuusikat tegid Margus Vaher ja Üllo Kaur.

Pärastlõuna üllatuseks kujunesid Olustvere tantsurühma esinemine ja kanamunade veeretamise võistlus, mille võitis Jossif Pissarkov Vana-Võidust.

Teel koju avastati, et Viiratsisse oli maha jäänud Valma rahvas. Keerati ots ringi ja juba koos valmalastega alustati kojusõitu.

Kaarel Kumeri
tekst ja foto

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Juunis

1. Matvei Pukki	71
2. Asta Rohtla	80
2. Hans Teder	73
3. Alfred Viilup	75
3. Jüri Kessa	72
4. Loranna Vei	85
4. Valentina Laktionova	65
6. Anne Kase	79
7. Leonhard Sõra	77
7. Tatjana Zvereva	75
7. Sergei Smirnov	70
7. Mari Jõgi	65
8. Loola Tootsen	71
8. Leontii Raud	70
12. Kalju Lepp	79
13. Laine Kähar	81
13. Heine Meokas	80
13. Aleksandra Nõmm	77
13. Raimond Toompalu	72
14. Renate-Ursula Arak	70
14. Maria Kitsing	70
17. Lydia Nurk	77
18. Leida Tasane	91
18. Valentina Rumjantseva	75
18. Helju Mihhailova	70
19. Helga Arro	78
20. Otto Põrk	84
20. Vladimir Krasikov	81
20. Marie Tähnas	80
20. Henn Moora	77
20. Linda Must	77
20. Aksel Seidla	72
22. Maimu Iila	80
22. Peeter Pille	76
24. Hilda Kütt	82
26. Ilme Pelt	70
27. Artemi Pihlak	88
27. Tõnu Teimann	65
28. Elvi Kavak	78
29. Linda Anderson	78
29. Valentina Pevgonen	74
30. Hilda-Helene Virula	87

Sündisid

Eve ja Meelis Poolakese perre Vanavälja külas sündis 29. aprillil poeg Taaniel.

Johan Laidonerile

*Kas skulptuur saab
paigutamisel õige suuna:
ilmakaare suhtes,
tuleviku mõttes,
pääkesevalguse ning varju järele;
tuule suund võib
sabal ja lakal
aimatav olla?!*

*Kas see on sõjast võidukalt
naasnud kindral:
talupoja tööhobuse seljas
vaatab tulevikku?!*

*Ei pikajuukselised neid
ega sõjamehe ratsud,
ei maamehe tööhobused
– ei lõika, ei kammii
sellist sabasoengut!*

Aino-Floreida Karu

Viiratsi Valla Külavanemate Kogu veab köit paremuse suunas

2000. aastal oli Viiratsi Vallavalitsus võtnud nõuks kõigis valla külates valida külavanemad. Eelnevalt olid paigas neli: Tännassilma külas Ly Raudjalg, Uusna külas Lea Peips, Tusti külas Kalle Riitmuru ja Saarekülas Kadri Vollmann.

Külavanemate valimiseks viis vallavalitsus läbi külakoosolekuid erineval viisil: koguneti oma külas paiknevasse rahvamajja; viidi rahvas kokku naaberkülas paiknevasse ruumi; arutati lausa bussis kohapeal.

Osa külavanemaid asus oma kohustusi täitma vabatahtlikult. Osa pandi ametisse peaaegu sunniviisiliselt. Mõnel paluti nii kaua olla sel kohal, kuni leidsid mõni aktiivne inimene, kes on nõus ametisse astuma. Variante oli palju. Lõpuks said kõik külad endale vanema ja Viiratsi alevikuvanema.

2000. aastal oli Eestis käimas haldusreform, mille tulemusena pidid tekkima suured vallad. Selles oli oht külaelanikele. Kuniks reformi tehakse ja suure valla valitsused paika pannakse ning need end töösse saavad – see kõik võtab aega. Vahepeal jäävad keskustest kaugemad ja väikekülad huviorbiidist välja. Et küdale kui valla kõige väiksemale ametlikule üksusele tähelepanu tõmmata ja vallavalitsuse tunnustavat suhtlemisvormi leida, oli vaja külavanematel ühineda.

Vallavalitsusele pakutud külavanemate kogu idee naerdi alul välja. Polevat seadust, et taolist ühingu teha. Samas polnud ka keelavat seadust.

Koostöös "Kodukandi" liikumisega töötati välja külavanema statuut. Vallavalitsus lükkas selle tagasi kui juriidiliselt kõlbmatu. Kolmandal pöörumisel saavutati läbirääkimine.

2000. aasta 3. oktoobril ühinesid külavanemad mittetulunduslikuks ühinguks Viiratsi Valla Külavanemate Kogu. Koostati põhikirja. Kolmeliikmelisse juhatusse valiti Heino Järve (esimees), Enn Paap ja Kadri Vollmann.

Jätkati ühistegevusõppusi, millest kasvas välja Viljandimaa Ühistegevuse Koda (esimees Kalle Riitmuru). Jätkub koostöö "Kodukandi" liikumise (Kaja Kaur) ja Viljandimaa Õppekeskusega (Sirje Kessa).

Vallavalitsus tuli vastu palvele arvuti algkursuse korraldamiseks ja toetas õppereisi Rootsi. Külavanemad viibisid kanuumatkal mööda Tännassilma jõe, et selgitada, kuidas ühendada jõeäärseid külasid ühistegevusse. Lahendus leiti koos Viljandimaa Keskkonnateenistuse ja vallavalitsusega. Tännassilma jõe org võeti kohaliku tähtsusega maastikuhoolde vabariiklikku nimekirja. Ühistööna on alustatud jõeoru korraldamisega. Möödunud aasta talgute tsükli lõpetas reis Hiiumaale, tänavu minnakse Kirde-Eestisse.

Viiratsi külad on erineva suurusega nii inimeste arvu kui maa-ala suuruse poolest. Seetõttu on ka probleemid erinevad. Külas, kus on kool ja rahvamaja, konkureerivad mõlemad asutused omavahel: kes saab korraldamise õiguse? Teises külas pole kokkusaamise kohagi. Kolmanda asumi moodustavad inimesed, kes elavad linnas ja tulevad maale vaid suveks. Neljandas on endine koolimaja, mis seisab tühjana – külaelanikud pole suutelised sellega midagi tegema. Viiendas külas on mahajäetud loomalaudad, mis seisavad tühjalt kasutatult. Suuremates külates on probleeme olmejäätmetega. Prügikaste täidetakse, kuid raha nende tühjendamiseks ei laeku, sest kõik tunnistavad, et pole midagi kasti pannud.

Ühiseks probleemiks on tööpuudus. Töö leidmiseks peavad inimesed sõitma kaugemale. Transpordivahendid käivad harva ja mitmest külast kulub Viljandis käimiseks terve päev. Noored lahkuvad linnadesse. Maal pereelu alustamiseks raha teenida on võimatu. Hooned, kust noored lahkuvad, lagunevad.

Suuremates keskustes, kus on kor-

terelamud, on probleemid lastega. Vanemad käivad tööl, lapsed on omapead, tekivad kogunemiskohad ja siis tehakse kambaga, mis pähe tuleb.

Kogu eesmärk on külavanemate omavaheline suhtlemine ja elanike kaasamine ühistegevusse. Samuti külaajaloo uurimine, et selgitada välja külast väljakasvanud kuulsamad inimesed, selle kaudu kasvatame inimeste enesehinnangut. Tähtis on õpingute jätkamine.

Raske on suhelda. Kerge on sõna lendu lasta, seda enam kinni ei püüa. Maal elavad need inimesed, kes seal on. Nendega tuleb arvestada, teistsuguseid võtta ei ole. Igal inimesel on oma ja isiklik mure, kuid ei saa jätta arvestamata naabriga.

Vald on külavanematele kompensatsiooniks (sõidukulud, aeg) iga volikogu istungist osavõtu eest 300 krooni ja esinduskuludeks (transport, kirjatarbed, paljundused jne.) 1000 krooni aastas.

Häirib võimuvõitlus, nagu igal riikliku valitsemise tasandil.

Eksisteeritud on kolm aastat. Esimene kulus dokumentide koostamiseks ja vormistamiseks, teine omavaheliseks tutvumiseks ja vallavalitsusega koostöö väljatöötamiseks, kolmas külade arengukavade alustamiseks.

Põhikirja järgi on külavanemate kogu "eraomandi ja ühistegevuse põhimõtetest lähtuv omaalgatuslik vabatahtlik mittetulundusühing, mis ühendab Viiratsi valla alevi- ja külavanemaid ning teisi külaelu edendamiseks huvitatud inimesi, kes soovivad teha koostööd rahvakultuuri ja maaelu edendamisel".

11. märtsil, pärast eelmise juhatuse täissaanud valitsemisaega, toimusid valimised.

Uus juhatuse alustas tööd koosseisus: esimees Kalle Riitmuru ning liikmed Urve Kaasiku ja Andrus Jõemaa. Nende esmaseks ülesandeks on kõikide külade arengukavade kureerimine.

Kadri Vollmann,
Saareküla vanem

TEGIN MEELDIVA PUHKUSEREISI PEIPSI ÄÄRDE

Käes on puhkuste aeg. Meenutan oma möödunud aastast puhke- ja kalareisi.

Veel iseseisva Eesti riigi kodanik ja rahvasuus tuntud Vanapagan andis oma "lossi" ees mulle kaasa reisiõnnistuse, mille järel sõit Saarekülast Kallastele võis alata.

Sihtpunkti jõudsin oma Nikita-aegse "I"-iga. Rüüpasin õlut, selja taga Peipsi. Teel oli mind peatanud liikluspolitsei. Vahtinud huviga minu sõiduriista, küsis too: "Kas ülevaatus on tehtud?" Jaatasin; hommikul enne väljasõitu vaatasin ise üle!

Järgnes: "Miks kiivrit ei kanna?" Vastas tasin veel Vene sõjakoolis kuulnud kindrali öeldud lausega, kui üks kursant oli polügonile ilma kiivritat tulnud: "Vot molodets, jesli tšelovek ponimajet, što pod tšerepom u nevo nitševo netu,

zatšem jevo is kakoi pokrõt?" Politseinik ei mõistnud mind hästi, näitas näpuga oimukohale. Tal pea vist valutas.

Tutvusin kohaliku just tegevust alustanud "Peipsi Liiva" transapoisete Artjomi ja Stjopaga. Mootori võimsusest jäi väheseks, aitasin neil liivakoormat lükata. Saanud töötasu kätte, läksime töövoitu tähistama. Poisid jäid oma lemmikmargi "Troinoi" juurde, mina lasin õllet maitsta. Leidsime ka öömaja...

Mis vahepeal juhtus, enam ei mäleta. Magamisest äratasid mind sireen ja külm veejuga. Põlenud majast otsiti veel minu kadunud sõpru. "Kui leiame, siis teatame," lausus kohalik konstaabel. Seni pole teadet tulnud...

Olin paljaks põlenud, raha mul polnud. Ka kohalikud "öötöölised" polnud maganud: mu kolmerattaline sõiduriist oli pihta pandud!

Järgmise sõidukiga mul ei vedanud. See sovietaegne ihaldusauto "Zapik", mis ma õlletaara eest ostsin, tegi tee peal kukerpalli ja võttis leegid üles. Jäin tee äärde hääletama.

Üks kaastundlik daam andis oma pealmised püksid, mis ta händist oli saanud, mulle ihuvarjuks jalga ja tõi oma roostes "Fiatiga" mind kodukülla tagasi.

Kodukülas oli mind tervitamas jälle ainult Vanapagan, kes ootas kala, mida olin lubanud tuua. Kahjuks ei näinud ma peale rannaliival haiseva rääbise midagi.

Lugejale! Kui kellelgi on kodus veel mingisugust sõiduriista, siis võtke minuga ühendust! Sõidaks koos sel suvel puhkama!? Ikka tore ju reisida.

Ilmar Kikas
Saare-Adoni talust

Uusna Lasteaed "Tõruke" 40

● Koos lõpetajatega on pildil lasteaiatöötajad (vasakult) Lea Peips, Ene Austrin, Ilme Künnap, Sirje Koni ja kauaaegne laste sohver Jüri Vollmann.

Uusnas asub lasteaed alates 1997. aasta 1. märtsist. Sellele vaatamata oleme oma ajaloo alguseks pidanud 1964. aastat, kui tühjaks jäänud Tusti Algkooli maja kohandati lastepäevakoduks. Seegi maja ei jäänud päris koduks.

Aastatel 1974–1975 ehitati lastepäevakoduks ümber Uusna koolimaja, mis oli laste vähesuse tõttu suletud.

Uues majas jätkus ruumi sajale lapsele. Töötati ööpäevase lasteaiana. 1980-ndate aastate lõpul õnneks öörühmad kaotati ja hakati tööle lasteaiana.

Nagu igal pool üle Eesti, hakkas lapsi vähemaks jääma. Suure maja ülalpidamiskulud käisid üle jõu.

Kolmandat korda kolis Uusna lasteaed, loodame, et lõplikult, kortermaja kolmetoalisel korteris. Hiljem saime ruumi juurde. Praegune, ühe rüh-

maga lasteaed katab Uusna küla ja lähiumbruse vajadused.

Vallavalitsus on jõudumööda toetanud ja aidanud. Vahetatud on kõik aknad. Vana lagunenud mänguväljaku asemele kerkib tänu Kalle Riitmurule uusi ehitisi.

Tänu sellele on lausa rõõm maha pidada sünnipäevapidu. 21. mail kell 16.30 korraldame kringlisöömispeo lasteaiastele, nende vanematele ja sponsoritele.

Me ei unusta ka endisi töötajaid ja vilistlasi. Kõik on oodatud pühapäeval, 15. augustil kell 12 vana Uusna lasteaiajuurde. Kaasa võtta oma söök ja jook.

Informatsiooni saab Rita Tamme käest telefonil 432 0323.

Ene Austrin,
Uusna Lasteaia "Tõruke" juhataja

UUSNA KOOLIMAJA SAI KORRAKS UUE ELU

Õpilaste vähesuse tõttu suleti Uusna kool 1973. aastal.

1971. aastal oli Uusna sovhoos liitunud Viiratsi sovhoosiga ning uue majandi nimetuseks oli saanud J. Gagarini nimeline Näidissovhoostehnikum (GNST). See tingis lastepäevakodule uute ruumide leidmise.

Vana koolimaja andiski selleks võimaluse.

1974.–1975. aastal tegid GNST ehitusbrigaadid koolimaja ümberehitust lastepäevakodu vajadusteks. 1975. aasta sügisel oldi niikaugel, et koliti Tustist Uusna koolimajja. Algas koolimaja uus elu.

Uue lastepäevakodu juhatajaks sai endine Uusna kooli õpetaja Laine Allas, kes oli samas ametis olnud ka Tustis. Pärast viit aastat töötamist juhataja ametikohal siirdus ta pensionile. Järglaseks sai Urve Kütt, kelle 1988. aastal vahetas välja Ester Otsla.

Uues lastepäevakodus olid avarad ruumid. Lapsi söidutasid kohale suurmajandi bussid. Nii said tööle ka lastepäevakodu töötajad.

Töötas mitu rühma: 1–3-aastastele oli söimerühm, 3–4-aastased käisid keskmises rühmas, 4–5-aastased moodustasid vanemate ja 5–6-aastased koolieelikute rühma.

Igas rühmas oli keskmiselt 25 last. Öösiti olid öövalved, söimerühmas pedagoogilise või meditsiinilise eriharidusega kasvatajad. Iga rühma eest hoolitsesid kaks kasvatajat, kaks koristajat; peale selle olid kolm köögitöölist, kütjad ja teised majandustöölised. Kol-

lektiiv oli üksmeelne ja korraldati mitmeid ühisüritusi.

Suurmajandi lagunemisega kaasnes märgatav laste arvu kahanemine. Lasteaia pidamine keskest eemal ja eraldi küttega majas muutus ebaotstarbekaks.

1989. aastal kaotati öörühmad ja lastepäevakodu muudeti lasteaiaks.

1997. aastal kolis lasteaed Uusna keskusse majja nr. 310.

Ülekolimisega kaasnes juhataja vahetus. Ester Otsla lahkus töölt ja asemele asus Ene Austrin, kelle juhtimisel töötab lasteaed tänini.

Fotod erakogust

Kaarel Kumer

● Uusna Lastepäevakodu 20. sünnipäev. Vasakult paremale Anna Künnapuu, Helmi Kriisa, Lea Matson, Meralda Tamm, Maire Rillo, Helle Pukki, Heino Võsu, Ilme Künnap, Urve Kütt, Linda Pukk, Zoja Pihelgas, ?, Liidia Panikorovskaja, Tiina Niinemäe, Laine Pehka ja Aliina Ignatenko.

Kultuurituse demonstratsioon

Kurtmine ja targutamine elus ei aita kuigi palju. Probleemidele tuleb leida lahendusi või vähemasti luua meeskond ühiste ideede elluviimiseks. Olen korduvalt, rõhutan: korduvalt, siin Viiratsis koolihooneid kujundades kogunud, et kõik loodav vajab pidevat kaitset.

Hetkel kõige kaunim ja paremini toimiv koolihoone ehk haridus- ja huvikeskus on mõeldud väga laiale kasutajaringile. Idee tasandil on see väga õige ja õiglane maksumaksja seisukohalt.

Praktikas tuleb kooli töötajatel iga päev kokku puutuda väsitava, tööd segava ja kuluka võitlusega, mida põhjustavad nii täiskasvanud kui lapsed koolimaja ümbruses või ruumides sees. Tarbijalik mentaliteet koos sügava kultuuritusega ühelt poolt ja heaperemehelik mure kooli poolt.

On selge, et tarbijamentaliteedi tekke põhjused on sotsiaalsühholoogilised ja need on ajastu märk. Pedagoogina olen veendunud, et peremeelik suhtumine ja oskus hinnata teiste tööd algab ikka kodust. Emade ülemäärastest tööhõivest tingitud väsinud-närviline suhtlemine peres ja isadega ühistegemiste puudumine ning töökasvatuse vähesus on muutnud meie noori.

Samas pole mõtet rääkida üksnes lastest, kui täiskasvanud inimesed koolimaja ümber päevasel ajal ei häbene avalikult urineerida ja koolimaja trepil juua ning suitsetada, mõnikord treppidele oma väljaheiteid jätta. On räägitud, kuid jäetud teostamata ühiskondliku käimla ehitamine kooli lähedusse. Võib olla peaks?

Kool on püüdnud välja nuputada erinevaid teid päästmaks meie koolihoone esinduslikkust. Maja ümber on paigutatud prügikastid, kutsutud firmad seinu pesema, on kõveraks taotud veetorusid sirgeks sikutatud, lipuvarrast parandatud, hommikuti pestud uksi õhtuste külaliste uriinist...

Viimati sai maja esimene sein üle löödud tumedama plaadiga, et varjata roppust, mis sinna oli mäkerdatud. Töömehed pingutasid puhkepäeval, et esmaspäevaseks kooli 11. aastapäevaks

valmis jõuda ja tänutäheks oli juba lõunaks kooli nurk okse ja õllepudelitega kaunistatud.

Ükski Viiratsi elanik ei reageeri õllejoodikutele ega urineerijatele, kes tunnevad end vabalt ja häirimatult. Kaupluse esisel olev bussiootepink on välja sikutatud; selle otsas kõõlutakse; ootajad vaatavad rahulikult pealt. Iga valla elanik võiks teada kohaliku konstaabli telefoninumbrit, väikestele lastele aitaks kurjast sõnastki. Valla hooldusfirma peaks pingi välja vahetama.

Konstaabli ülesanne peaks olema mõõta alkomeetriga noorte seisundit ja märkida üles suitsetajate nimed.

Kõik firmad, kes hoonet kasutavad, peaksid oma uksetaguseid rohkem puhastama; rääkimata aknapesust, mis kõigile kasutajatele pole iseenesest mõistetav.

Noorte puhul peab paika, et neil pole Viiratsis kuskil mujal olla kui kooli tiigipoolsel küljel või sisehoovis, sest need on tõesti ainukesed korralikult asfalteeritud platsid rulasõiduks või rulluisutamiseks.

Viiratsi kool oli sel kevadel esimene, kes kutsus välja tolmukorjamismasina. Õpilastega korrastasime murualad. Häirivaks jäid vaid tiigid. Sinna ei julge õpilasi lubada. Üldilme muutus märgatavalt ja lapsed tegid tööd innuga. Pedagoogide juhendamisel oleksid ühed ja samad lapsed justkui teised inimesed.

Ka kooli ruumides ei ole meil erilisi lõhkumisi olnud, sest anonüümsust pole. Reageerime kiiresti üksikutele korrarikkumistele.

Kevadised soojad ilmad ja korrastatud kohad meelitavad nii noori kui vanu kooli päikesepoolsesse külge. Kõik oleks kena, kui...

Eelmistel aastatel on rulatajad tahtmatult, liigse uljusega lõhkunud kooli seinu. Toona tellisime kaitseks rattahoidjad.

Nüüd on tekkinud uus mood: sõidetakse kooli trepile, nii et killud lendavad. Meie paigaldatud lillepottidest on tehtud istekohad. Möödunud aastal kis-kus välja ja loopis üks noormees istutatud lilled katusele. Toimetasime too-

kord juurdlust, kuid poisi vanaema pigem kaitses oma kasvandikku...

Rahvusvaheline maleüritus mai algul jättis sisehoovi pori, prügila ja ruumid mitmeks päevaks koolitööks kõlbmatuks.

Tänu sellele, et õpetajad käivad ka puhkepäeval tunde ette valmistamas või on majandusmees sageli majas, on lapsi keelatud ja vanemaid teavitatud.

"Kuukirjas" peaks hakkama avaldama nende laste nimesid, kes korduva lõhkumise ja nõmedustega silma tor-kavad. Noori võiksid korralle kutsuda ka teised inimesed, kellele Viiratsi ja uus põlvkond midagi tähendab. Tavaliselt vaatavad täiskasvanud tuima näoga pealt, kui lapsed bussipeatuses või kooli juures pärast tunde anonüümsust nautlevalt möllavad.

Ma ei hakka kirjeldama kõiki ettevõtmisi, mis pole kaugeltki seotud spordiga ja näitavad probleemi mitmetahulist. Pole õige väide, et lastel pole midagi teha ega kuhugi minna. Seda otsitakse põhjuseks joomiseks ja laamendamiseks.

Igasugused nurgatagused kutsuvad eriliselt esile murdealistele omast grupimõtlemist, kus isiklik analüüsi- ja kontrollimehhanism ei tööta. Koos katsetatakse piire, mida ületada. Kui ei saada kohest kogemust, on piirid kitsad, mis hakkavad laienema ja uljus süveneb. Nii on ärapõletatud mängumaja olnud aastaid joomise ja suitsetamise koht, mis kiirelt asendati endise koolimaja varjualusega.

Igati oleks õigustatud maksumaksja raha paigutada mitte ainult kooli remontimisele ja parandamisele, vaid üldise olukorra muutmisele. Kahjuks ei saa me muuta kodusid.

Suure ja korrastamata parkla katmine asfaldiga annaks võimaluse lastel koguneda rula- ja rattasõiduks laiemale alale. Seal võiksid olla ka rulakauss ja pingid pealtvaatajatele. Vähemasti saaksid tõsised liikumishuvilised segamatult spordiga tegelda. Imelik, et seni on lapsevanemad taoliste ettepanekutega pöördunud vaid õpetajate poole, initsiatiivi vallaga suhtlemisel üles näitamata.

Kooli sisehoovi ehitatakse sel suvel õnnestunud projektiraha ja valla toetusel väike mänguväljak, mis võiks olla eelkõige noorematele lastele. Koostöös hoolekoguga oleme selle rahastamiseni jõudnud. Loodetavasti ei lõpe ettevõtmine jälle "tänutäheks" lõhkumise objektina.

Oleme huvitatud sellest, et valla juhid kujundaksid kindlad traditsioonid hooldustöödeks, kuhu saaksime kaasata lapsi. Sel kevadel kulus liiga kaua aega, et teed saaksid liivast puhtaks; et õuetundidel õpilastega parki minnes ei riivaks silma räämas metsaalune ning suured prahi- ja dokumentide kuhilad vallamaja taga.

Ükskõikseks ja tuimaks muutunud valla elanike kaasamine nõuab mõtte-tööd ja head reklaami, et tõsta hoolivust ja kultuursust. Kõik valla allasutused peaksid näitama eeskuju ja leidma aja, mil üheskoos välja tulla aleviku üldilmet korrastama.

● Kui remontijad olid vihmaveetoru taastanud, ilmusid sinna kohe uued jalajäljed. VEIKO JÜRISE

Külli Saat, Viiratsi valla patrioot

Võrtsjärve Sihtasutusega Mürizti järvel Saksamaal

Maikuu algul korraldas Võrtsjärve Sihtasutus õppereisi Saksamaale, endise SDV piirkonnas asuva Mürizti järve äärde. Reisisit võttis osa kolm inimest igast Võrtsjärve-äärsest vallast, lisaks mõned inimesed Võrtsjärve Sihtasutusest eesotsas Jaanika Kaljuveega. Viiratsi vallast osalesid reisil vallavanem Väino Luik, volikogu liikmed Kai Mikk Valmast ja Ivar Seidla Tusti külast. Reisi eesmärk oli saada uusi kogemusi ja ideid Võrtsjärve ääres loodusturismi, ettevõtluse ja loodushoiu arendamiseks ja korraldamiseks.

Mürizti järv ja samanimeline rahvuspark asuvad Mecklenburg-Vorpommerni liidumaal Berliinist sadakond kilomeetrit põhja pool. Piirkonda nimetatakse tuhande järve maak, kuigi seal pidi asuma ainult sadakond järve. Suurim on Mürizti järv, mille veepeegli pindala on 117 km², pikkus 29 km, suurim laius 13 km, keskmine sügavus 6,3 ja suurim sügavus 33 m, kõrgus merepinnast 60 m. (Võrdluseks – Võrtsjärve pindala on 270 km², pikkus 34,8 km, laius 14,8 km, keskmine sügavus 2,8 m, suurim sügavus 6,1 m, kõrgus merepinnast 33 m.)

Praktiliselt kõik Mürizti piirkonna järved on kanalite ja lüüside kaudu ühendatud kogu Saksamaa siseveeteede võrgustikuga, mis omakorda on ühenduses Läänemerega. Niiviisi võib Mürizti järve äärsest sadamast vabalt näiteks Tallinnasse või Narva purjetada.

Kõikide järvede veetase on reguleeritud, mis tagab laevatatavuse kogu vee-süsteemi ulatuses. Hüdrotehniliste vahenditega on loodud oivaline veeteede võrgustik turistidele ja ka veetranspordile. Võrtsjärvest rohkem kui kaks korda väiksemal Mürizti järvel ja järveäärses eeskujulikul korras sadamates nägime tuhandeid kõikvõimalikke aluseid. Enamasti on need puhke- ja turismiotstarbelised.

Järvistus on loodud hea teenindusvõrk. Piirkonnas on kümneid hotelle, motelle ja mitmesajakohalisi kámpinguid, kus veedavad oma puhkuse kümned tuhanded sakslased, vähem on teiste rahvuste esindajaid. Populaarsed on purjetamine, veesuusatamine ja kanuusõit kanalitel. See kõik on loonud

piirkonnas juurde palju uusi töökohti ning tagab ka piirkonnale vajaliku rahalise sissetuleku.

Mürizti olevat üldiselt kalavaene järv, kuid turistide jaoks on kalu siiski piisavalt. Kala võib püüda igauks, kes on selleks ostnud püügiloa. Ka meie nägime suure valge laevaga järvel sõites nii harrastajaid kui ka kutselisi kalureid. Üks kalur müüs Klinki sadamas spetsiaalselt kalasuitsutis- ja kala müügiks ehitatud aluselt suitsuangerjat (3,6 eurot 100 grammi) ja teisi hõrgutavaid kalasaadusi. Selle laevaga sõidab ta ühest kohast teise ja müüb oma kaupa ka otse järvel.

Turistidele on suureks tõmbenumbriks Mürizti järve idakaldal asuv samanimeline rahvuspark. Selle territoorium on peaaegu tervenisti avatud inimtegevuseks ja seal asuvad muuseumid, hotellid, motellid, sadamad, restoranid, kauplused, mänguväljakud jms. Rahvuspargis asub ka paar loodusreservaadiks kujundatud järvekest, mis on paadisõitudeks ja muuks inimtegevuseks suletud (endise sõjaväe kasutuses olnud järvele on ligipääsukanal suletud). Laudteed pidi saab külastaja siiski jalutada järveni, et nautida niinimetatud metsikut loodust.

Rahvuspargis on reservaatideks kujundatud metsi. Need olid tegelikult istutatud – seega metsik loodus oli loodud inimkäte tulemusena. Olulisel kohal on rahvuspargis ka jalgrattateed ning rahvuspargi territooriumil on korraldatud spetsiaalne bussiliiklus. Tundub, et kahe meetri laiused asfaltkattega jalgrattateed olid turistide seas üsnagi populaarsed. Elu rahvuspargis käis juba üsna elavalt, kuigi oli veel varajane kevad.

Mida siis meie enda jaoks kõrva taha panime? Siinkohal on esitatud ainult ühe osaleja mõtted ja mõned reisi-kaaslaste arvamused.

✦ Võrtsjärve ja selle ümbruse potentsiaal turismialase ettevõtluse arendamiseks on üsna arvestatav ja igasugune tegevus turismi arendamiseks on põhjendatud. Kuigi turismi arendamise kavad vajaksid veidi korrigeerimist, peaksid Saksamaa eeskujul vallad, maakonnad ja riik Võrtsjärve probleemidele

senisest rohkem tähelepanu osutama.

✦ Veeturismi arendamiseks on eriti oluline Saksamaa eeskujul välja arendada siseveeteede võrgustik turistidele ja tagada veetee Võrtsjärvest Peipsini, soovitatavalt ka Narvani ning perspektiivis ehk ka Soome laheni (ehitada laevalüüs-tõstuk Narva). Sellise veetee kaudu jõuaksid laevad ja jahid Müriztist Võrtsjärvele. Koos nendega jõuaks ka raha ja töö Võrtsjärve äärde.

✦ Võrtsjärve peamiseks puuduseks on tema madalus. Seepärast tuleks ehitada laevalüüsiga regulaator, millega tõsta keskmist veeseisu ja vältida nii palju kui võimalik looduskatastroofe põhjustavaid madalveeseise. Samas tuleb igal juhul tagada laevaliiklus Võrtsjärve ja Peipsi vahel.

✦ Palju on teha ka Võrtsjärve kallastel – avada maallised vaated, luua ümber järve asfalteeritud auto- ja jalgrattateed, ehitada valmis korralikud paadisadamad ja maabumiskohad, luua turistide tarbeks kaasaegne infrastruktuur, side, toitlustuskohad, ööbimispaigad, kámpingud jne. Tööd on palju, kuid see tasub ennast ära.

✦ Kaaluda võiks isegi inimkeskse Võrtsjärve rahvuspargi loomist, kus oleksid tasakaalu viidud kohalike inimeste (elanikud, ettevõtjad, kalurid), turistide, loodussõprade ja veekaitse huvid (näiteks võiks Võrtsjärvele ja/või selle kaldaalale luua ka mõne väikese reservaadi, et tulevikus oleks näha, mis Võrtsjärvest ilma inimtegevuseta saab). See oleks võib-olla tõsiselt võetavaks alternatiiviks praegusele „Natura 2000“ hullusele, mille järgi jääks Võrtsjärv ainult lindude kaitsealaks ja kus poleks tulevikus võib-olla enam kohta ka kohalikele inimestele.

Oleks hea, kui Võrtsjärve tuleviku teemadel ka kohalikud elanikud ning asjatundjad rohkem sõna võtaksid.

Leian, et Võrtsjärv süsteemis Emajõe ja Peipsi järvega on meie jaoks see looduslik kapital, mille najal võiksime tulevikus saada tööd ja elatisvahendeid mitte ainult Võrtsjärve-äärsetele peredele vaid ka loodussõpradele ja linna-rahvale.

Jaan Leetsar,
Valma küla elanik

NELI PÕNEVAT PÄEVA SOOMES

6.–9. maini viibisid kaksteist Kalmetu Põhikooli õpilast ja kolm õpetajat külas Soome sõpruskoolis Toijalas.

Meid tervitasid südamlukult direktor, õpetajad ja õpilased, kes tutvustasid koolis asuvaid klassiruumi ja kooli. Kõik on seni Eestis nähtuga suhteliselt sarnane, kuid on ka silmapaistvaid erinevusi (parem tehniline sisustatus). Meid majutati kohalikesse peredesse, nagu meiegi olime teinud, kui nemad meid külastasid.

Reisiaeg oli erinevalt sisustatud. Teisel päeval viibisid eestlased näiteks koolitundides. See oli selle poolest hea, et sai oma kooliga võrrelda. Üheskoos istutati kooli õuele kuusk. Õhtul saadi kokku Päivala tervisekeskuses, kus grilliti vors-

tikesi, määngiti seltskonnamänge, käidi saunas ja basseinis ujumas. Seltskond sulas väga ühte ja sellest oli ainult hea meel.

Kolmandal päeval viibiti Tampere. Seal külastati Vapriikki muuseumi, kuhu oli üles seatud samuraide, tehnika-, ajaloo-, jalanõude- ja hokinäitus. Külastasime ka poode. Tampere kujunes värvikaks rohkete atraktsioonidega Särkänniemi elamustepargi külastamine. Selle juurde kuulusid lisaks karusellidele delfinaarium, planetaarium, laste loomaaed ja 168 meetri kõrgune vaatetorn.

Viimasel päeval sõitsime pärast härdat hüvastijätku Helsingisse. Kasutasime Helsingis võimalust näha võimsat

kivirahnu sisse raiutud kirikut ja soome helilooja Sibeliuse ausammast. Jäi veel aega Soome pealinnas jalutamiseks, kus olid parajasti Eesti päev ja Euroopa Liidu päevad.

Reis oli meelde jääv ja sellest ka järgmised Soomes käinute arvamused.

Rait Künnap (9. kl): „Jäi meelde soome poiste suur „Sprite'i“ lembus.“

Leana Paistu (8. kl): „Sai palju uusi tuttavaid, Särkänniemi oli väga põnev.“

Kristjan Kookmaa (8. kl): „Toijala majad ja ümbrus olid väga ilusad.“

Rita Kopteva (8. kl): „Tundides oli tore olla. Eriti kokanduse tund, kus sai ise lehesaiu teha.“

Kadri Keldu (huvijuht): „Soe vastuvõtt, kenad inimesed. Sõiduga kaasnes palju positiivseid emotsioone. Imestan (järg 12. lk.)

Sõnumeid

Üle-eestiline tutvumislager

29. ja 30. mail kell 15 toimub Raabe talus üle-eestiline tutvumislager. Taolisi üritusi on siinmail korraldatud juba kaks varasematki aastat. Korraldaja on Anu Tammemäe.

Üritusel on käinud Igor Mang, kes korraldas talu õuel igasuguseid põnevaid riitusi. Eelmise aasta üllatajaks oli mustkunstnik Erich Udras. Tervet päeva täitis tema trikitegemine. Muu hulgas avas ta veidi ka mustkunsti telgitagust. Samas oli külas ka "Päikesetuule" peatoimetaja Peeter Liiv, kel oli näitumüügiks kaasa võetud ehteid, kirjandust jms. Oma poega on ta kohal ka sel aastal.

Ka sel aastal ootame külla tuntud tegijaid. Seekord austab oma kohalolekuga perekond Paukson. Oodatud on kõik huvilised, mitte ainult tutvuslaagrist osavõtjad, vaid kõik need, keda huvitab Pauksonite esinemine. Teavet saab telefonil 5560 4256.

Merike Mitt

• Mustkunstnik Erich Udras oli mulluse tutvumislagri üllatuskülaline. MERIKE MITI foto

Emadepäev Täna silmas

9. mail oli tulnud Täna silmas Rahvamaja kaselõhnlisse saali emadepäeva kontserti vaatama. Esinejaid oli nii väikesi kui suuri. Kõlas vanu ja uusi armsaid luuletusi ja laule. Üllatusena ootas ees näidend "Punamütsikese" motiividel. Kõige ilmekamat osatäitjat vanaema rollis, Mait Siirust õnnitles publik veel hiljemgi emadepäeva puhul nagu tõelist vanaema.

Lasteringis olid lapsed oma emadele valmistanud põnevad õitsvad lillepotid. Lilleneiud kinkisid ka teistele emadele ja vanaemadele tubiöie. Pidulõppes ühise pannkoogi-söömisega.

Aita Härn

• Kalmetu Põhikooli ümbrus on kaunilt korda tehtud.

ILVAR OJA foto

Iluaianduse ja parginduse arhitekt! Tule ja koolita, õpeta meid!

Meie vajadus on väga suur!
Juba ammu laulik laulis, et "ei seerid, ei palmid ei kasva me maal". Ja Kreutzwald kirjutas, et need kivirahnud on Kalevipoja loobitud! Ta teadis, et need ei ole meie kohalik koorik, vaid hoopis taevast kukkunud meteoriitide tükid.

On kevad. Õues ja aias korrastame vana ja loome uut. Vahetame valdusi ja põlvkondi.

Selgita meile oma staa ika autoriteediga klassikalist pargikultuuri ja ajamoode!

Muidu Euroopa Liit teeb meile oma lävepakul piinlikke märkusi ja piirab toetavaid eraldisi!

Meie Viiratsi loodusmaastikus on väikesed madalad kumerad künkad, nõlvad ja nõod veesoonel ja allikalised tiigid veeteel. Allikaline asukoht tingib liikuva leetelise aluspõhja liivadest ja uhtmaterjalidest.

Siin meie all vahetult ei ole graniiti, ei raud-, pae-, lubja-, põlevkivi ega punaseid või valgeid liivakivikaldaid (kus Mustjõgi voolab läbi Valgemäe ja pärl parasiteerib jõekarbis!).

Sellepärast ei ole siin omased kiviktaimlad. Neile on omane looduslik kodumaa ja ilu on teisel. Nad ei ela ega edene siin. Nad kardavad nuumamist, sest armastavad liiva ja päikest. Me ei tunnegi neid; ei oska kivivaresse paigutada.

Leppida võib tumedate maakividega, kuid kisendavas vastuolus on siinmail mujalt toodud valged pakivilahlakad ja valged silikaattellised.

Viiratsi loodusmaastiku kumerustesse on võõrad, on sobimatud püगतud hekid hädavajalikke piirdeid ja kujundeid looma!

Juba aastaid kostub Lääne-Euroopa maadest õpetus, et püगतud hekkide loomine ei ole enam moes. Moel on ometi võimas jõud!

Piinlik, kui eramu või ühistu kohta läheb liikvele publikatsioon, et ollakse

moest maas!

Puudel ja pöösastel väljakute ja piirete peal lastakse kasvada oma looduslikus vormis. Hooldusvõtteid ei mine-tata ja need on vastavad! Igati on vaja säästa loodust meie endi tervise huvides.

Kui palju siin on vaja olla pargiaednik ja metsatehnik, sest iga liik nõuab loodusarmastusest tulenevat hooldamise teadmisi ja oskusi. Individuaalselt.

Üksnes muru – see ilma puude ja pöösaste gruppidega – on meil sõjaväekasarmuid ja vangilaagreid rõhutav vaatepilt! On võhiklik, hoolimatu, otse vaenlaslik seda rääkida ilusaks.

Muru niitmise nimel ei tohi hävitada teisi haljastuse komponente!

Muru krundil, omandil on kui trepikoda, esik majas, mis on majapidamise üldkasutuses kõigile pere liikmetele ja mida pühitakse-pestakse. Tähendab: niidetakse.

Teiseks on muru ülesanne haljastuses ääristada, palistada puude, pöösaste, lillede gruppe väljakul ja piiretel. Ilu nimel, korra nimel! Euroopa Liidus on nende asjades konkreetsamad keelud ja karistused, kui meie seni nendega harjunud olemine.

Väga palju on vaja teada, mõista, et peatada surnud tehismaastiku tegemine endi ümber.

Mida on meil vaja?

Näitlik õppus vahetute objektide peal nende kasvu iseärasuste tipp-aegadel. Toonitada, ära näidata ja hukka mõista veada ja võhiklused!

Muidu sirgub noorus, järgnevad põlvkonnad ei saa iial teada, kuidas see õige on: miks vesiheina ja orasheina tõrjuda ning milles seisab herilaste, sipelgate, metsakuklaste sanitarlikkus.

**Iluaianduse ja parginduse arhitekt!
Tule ja koolita, õpeta meid!**

Vajadus on väga suur!

Aino-Floreida Karu

● Kristjan Kass võtab vastu kolmanda koha auhinda maakonna põhikoolide esivõistlustel jalgpallis. Foto erakogust

33. VÕRTSJÄRVE SUVEMÄNGUD

Seekordsed mängud korraldab Põdrala vald ja need toimuvad 10. juulil Pikasillas. Osalevad kõik seitse Võrtsjärve-äärset omavalitsust.

Võistluste programm on mõnevõrra muutunud, kuid põhilised alad on enamasti samad.

Kergejõustik

Mehed (sünd. 1965–1985) 100 m ja 1500 m jooks, kaugushüpe, kuulitõuge. Meesveteranidel (1955–1964 ja 1954 ja varem) 60 m ja 800 m jooks, kaugushüpe ja kuulitõuge.

Naised (1970–1985) 100 m ja 800 m jooks, kaugushüpe ja kuulitõuge. Naisveteranidel (1960–1969 ja 1959 ja varem) 60 m ja 500 m jooks, kaugushüpe ja kuulitõuge.

Täiskasvanute pendelteatejooks

(1985 ja varem) Võistkonnas on 4 meest ja 4 naist, kusjuures alustab mees. Jooks toimub murul 8 x 60 m. Ei tohi kasutada naelkingi ega jalgpallurite saapaid.

Aastajooks 2004 m

Osalevad neiud ja noormehed, kes on sündinud 1986 ja hiljem. Arvesse lähevad kahe parema neiu ja noormehe tulemus.

Laste teatejooks

Poisid ja tüdrukud, sündinud 1989 ja hiljem.

10 x 60 m jooks toimub staadioni murul. 5 tüdrukut ja 5 poissi. Jalaõude osas samad tingimused täiskasvanutega.

Laste rahvastepall

Mõeldud noortele, kes on sündinud 1992 ja hiljem. Võistkonnas 5 tüdrukut ja 5 poissi.

Võrkpall

Naised ja mehed 8 võistlejaga.

Naismängijad peavad lunastama pääsu finaali Kolga-Jaanis, kus nende vastasteks on Kolga-Jaani ja Rõngu naiskonnad.

Meeskond proovib võimeid Rannus Kolga-Jaani ja Rannu meeste vastu.

Alagruppides on mängud "kolmest parem" ning finaaltourniiril "viiest parem".

Rannavolle

Neiud ja noormehed, sündinud 1986 ja hiljem.

Võistkonnas 4 liiget, väljakul 3 (2 noormeest, 1 neiu). Mängitakse üks geim 21 punktini, mängupall on Mikasa rannavõrkpall.

Sangpommi mitmevõistlus

Pommi kaal on 24 kg. Kavas on kahe käega tõukamine ja mõlema käega rebimine.

Petank

Võistkonnas 1 naine ja 2 meest. Mängitakse turniiri süsteemis 11 punktini.

Paadisõit noortele

(1986 ja hiljem). Võistkonnas on 1 noormees, 1 neiu, distants 200 m, aerude (paaris aerud) vahetus tuleb poolel distantsil.

Kalapiük

Võistkonnas 2 liiget. Kogunetakse kell 6 Väikese Emajõe parempoolsele kaldale Pikasillas. Võistlustingimused ei ole muutunud.

Kõievedu

Võistkonnas 7 liiget: 5 võistlejat, 1 varuvõistleja ja kapten.

Mälumäng

Võistkonnas viis võistlejat. Esitatakse 24 küsimust. Teemad: Võrtsjärv, sport, varia ja kultuur.

Vallajuhtide mitmevõistlus

Võistkonnas 2 liiget: vallavanem või abivallavanem või volikogu esimees. Võisteldakse kuni kolmel alal. Need saab teada võistluspäeva hommikul.

Sõudmine kirikupaadiga

Võistkonnas 15 võistlejat, võistlusmaa pikkus 1 km, sõidetakse ümber tähise.

Lilleseade

Osaleb kaks võistlejat igast vallast. Töövahendid ja vajaminevad materjalid võtab võistleja ise kaasa. Kasutatakse ainult looduslikku aia- ja metsamaterjali.

Taidlus

Iga vald esitab kuni 20 minutit kestva kava teemal "Võrtsjärve legendid". Parimusjärjestust ei selgitata.

Matti Kallaspoolik

Viiratsi Algkoolis käib vilgas spordielu

Viiratsi Algkooli spordielu on juba mitu aastat möödunud aktiivselt ja edukalt. Osaletakse maakonna koolispordivõistlustel. Lastele pakutakse võimete näitamise võimalusi.

On juhtunud, et õpilane võistleb alal, mida ta varem pole proovinudki, kuid tulemus on väga hea. See näitab, kui palju andekaid ja võimekaid noori sportlasi ootab avastamist.

Tunamullu saavutati Viljandimaa koolide C-klassi poiste minivõrkpalli esivõistlustel põhikoolide arvestuses esikoht. Võistkonnas mängisid Taavi Sadam, Mati ja Renee Ploompuu, Kristjan Kass ja Rivo Pata.

C-klassi jalgpalli esivõistlustel saavutati teine ja minijalgpallis kolmas koht.

Mullu tuli C-klassi jalgpalli esivõistlustel põhikoolide arvestuses III koht.

Tänavu saavutati Viljandimaa algkoolide rahvastepallivõistlustel 1992. aastal ja hiljem sündinud poiste arvestuses teine koht.

Edukalt esineti ka algklasside teatejooksus ja põhikoolide jalgpallis (mõlemas neljas) ning kergejõustikus.

Viiratsi Algkooli sportlased väärivad kiidusõnu juba sellepärast, et nad võistleavad endast aasta vanemate õpilastega ühes arvestuses (C-klassi kuuluvad ka 7. klasside õpilased).

Kooli juhtkond, õpetajad ja lapsevanemad elavad noorsportlaste esinemistele innukalt kaasa ning tunnevad heameelt saavutuste üle. Head tulemused ja teiste koolide arvestamine meie võitudega on lapsele parim tunnus.

Mai Naaris,

poiste kehalise kasvatuse õpetaja

Saapaviske maailma- meistrivõistlused toimuvad Pärnus

Saapavise kui spordiala on saanud alguse Austraaliast 1920. aastal. Läbi Inglismaa levis see Rootsi ja Soome, kus teemalisi võistlusi on peetud juba 11 aastat.

Möödunud aastal Soomes toimunud maailmameistrivõistlustel osalesid Eesti võistkonnas Aivar Räätsa ja Lauri Lukka kõrval Jaana ja Maie Väli Viiratsi vallast. Võistkonna viiendaks liikmeks oli Pärnu Linnavolikogu liige Hillar Talvik, sest 17.–18. juulini toimuvad selle aasta maailmameistrivõistlused saapaheites Pärnus.

Enne seda sai jõudu proovida 15. mail kell 12 Türi lahtistel meistrivõistlustel ja 19. juunil kell 12 Narva rahvusvahelisel turniiril.

11. septembril saab jõudu proovida ja mõõtu võtta lausa kodus – 11. septembril Viljandis toimuvatel rahvusvahelistel võistlustel.

Maie Väli,

kohalik saapaheitja

In memoriam

August Kõresaar

1. 08. 1932 – 12. 04. 2004

Lahkumist on püütud mitmeti õigustada: maailmatalaks ei jää meist keegi; miski pole püsiv, keegi pole igavene – pidagu mahajääjad seda mees ning rõõmustage või kurvastage, et läksin, või tundke rõõmu, et olin teiega...

See tõdemus kergendab ränka lõõki, aitab naaseda igapäevasele rajale, kuid ei anna rahulolu.

August Kõresaar sündis Viljandimaal Saarepeedi vallas, kus isa August omas koos Viruveski kohaga vesiveski.

Koolitee sai alguse Saarepeedi Algkoolis ja jätkus Viljandis. Arhitekti elukute omandas ta Tallinnas.

Töomehete algas 19-aastaselt, esialgu Viljandis mitmes ehitusorganisatsioonis juhtivatel kohtadel.

1. augustil 1968. aastal asus tööle J. Gagarini nimelise Näidisvohoostehnikumi peaarhitektina. Kerkisid ülimalt omanäolised ehitised: peahoone, kaubanduskeskus ja elamuehituskooperatiiv "Unistus".

1974. aastal abiellus abikaasa Urvega. Aasta hiljem sündis perre poeg Andrus.

August Kõresaare 50. sünnipäeval võeti senine töö kokku alljärgnevalt.

"Lugupeetud August Kõresaar! Ars longa, vita brevis (est). Kunst (on) pikk, elu lühike.

Sõnade vanus ja neis peituv tõde on suured. Sinu sädelevale fantaasiale rajatud mõttelend ja sellele järgnenud teod on meid sageli viinud imetlema ja meenutama äsja öeldut.

Maja, kus Sa iga päev töötad, ja see täiesti omanäoline ruum, kus viibime praegu – Viiratsi asula –, kodu, kus veedad oma elu ilusamad hetked – igal pool on osake, see kõige väärtuslikum osake Sinust.

Sinu hinges valitseva ilumeele tõttu on Sind kutsutud ja seatud meie majandi välimuse ravijaks, kujundajaks. Sinu sügavalt veenev sõna on olnud kestvalt vajalik ametiühinguasju õiges reas hoidma.

Nii see oli, on ja jääb, sest oleme sellega harjunud ning ülimalt rahul. Soovime Sulle hästi palju head tervist, nüüd juba topelt-tiibadega mõttelendu uute püüvate väärtuste loomisel.

Sügava lugupidamisega kolleegid.
30. juuli 1982

Kõik jätkus, nagu kolleegid olid soovitud, praktiliselt vahetult saatusliku päevani.

August moodustas projektigrupi, kes aitas kiiremini ellu viia suurmajandile kohaseid vajalikke projektlahendusi.

Täis töötahet, töökust ja alati naeratav heatujuline mees jõuab tihti väga palju korda saata ja saada tulemusi, mis nii mõnelegi elus tundub võimatuna: tegelda koduõues aiandusega, käia kaugel Kabli rannas suvilat ehitamas, korrastamas ja võib-olla ka suvitamas; jahihooajal alati püssi all.

Alati leidis ta aega huvitavalt ja põnevalt jutustada elust lugusid, mis kunagi ei jätnud naeruta seekordset lahkumist. Nii ka tookord, loetud tunnid enne lõppu, vallamaja ukse ees, püstijalu, sattus jutulõng taoliste teemadele. No lihtsalt võrratu! Lahkudes lubasime: elame veel! Uskumatu, et see oli viimane.

Omades elus niisugust töökaaslast, sõpra, on tõesti tahtmine nõustuda väitega: ärge kurvastage, et lahkusin, vaid tundke rõõmu, et olin teiega.

Kandes mälestust, et olid meiega, olid minuga, sõber hea, on siiralt soe tunne südames.

Puhka rahu! **Harry Erm**

22. mail kell 18.30 Tánassilma Rahvamajas naistantsurühma "Kaheksakand" viies sünnipäevapidu. Järgneb tantsuõhtu.

Haridus- ja kultuurikomisjon ootab heakorrakonkursile kandidaate 1. juulini. Tingimustega saab tutvuda aprillil "Kuukirjas". Võitja selgitatakse piirkonniti, korterelamud ja valla allasutused eraldi.

Valla koduleheküljel on võimalik avaldada tasuta kuulutus. www.viiratsi.ee

Ostan, üürin või vahetan 3-toalise korteri (ja garaa i) Karksi-Nuias 3-toalise korteri vastu Viljandis, Viiratsis või Vana-Võidus. Tel. 520 9073.

Ostan kahetoalise korteri Viiratsisse (soovitav rõduga ja kõrgemal kui I korrus). Tel. 515 5068.

Metsatehnik Uno Vaha (tel. 5347 0143) võtab vastu **esmaspäeviti** kella 9–12 Viiratsi vallamajas.

Viiratsi Rahvamaja täitus 40 aastat

15. mail tähistas Viiratsi Rahvamaja kaubanduskeskuse saalis oma 40. juubelit.

Pidu algas kontserdiga, kus esinesid rahvamaja taidlejad. Üles astusid noored kandlemängiad Aime Reieri juhendamisel, folkorühm "Õunake" (Maire Paju), Viiratsi naiste ja tüdrukute tantsurühmad (Liisi Tilts). Lauluga esinesid pensionäride ansambel "Kanarbik", segaansambel "Virvas" ning naisansambel, kes samuti tähistas oma 40. juubelit. Kõigi kolme ansambli juhendajad on Mare Kilk. Küllalisena astus üles Elo Kalda "Oma Stuudio" kandleansambel. Rahvamaja ruumides oli avatud kunsti ringi "Koidutäht" 10. sünnipäeva näitus.

Pärast kontserti peeti lilledega meele rahvamaja endisi ja praegusi töötajaid.

Järgnesid õnnitlused. Head soovid andsid üle Viiratsi Vallavalitsus ja volikogu ning haridus- ja kultuurikomisjon, Viljandimaa Omavalitsuste Liit, Viljandi Kultuurimaja, Tánassilma Rahvamaja, Viiratsi Algkool, Viiratsi Lasteaed "Rüblík" ja Viiratsi Raamatukogu. Järgnesid tordisõõmine ja šampuseklaaside kokkulöömine.

Edasi haaras ohjad enda kätte õhtu juht Üllar Meriste. Tantsuks mängis ansambel "EVE Projekt". Küllalisansambli moodustasid "Günf", "Strauss" ja "X-Bänd". Üllatusesinejana esitas oma huumorikaid värsse Contra.

Pidu kestis hiliste öötundideni.

Ivar Pai,

Viiratsi Rahvamaja juhataja

Neli põnevat ...

kaksteist aastat kestnud sõprussidemete üle ja ootan soomlasi järgmisel aastal meie kooli, et need sidemed ei katkeks."

Kaabriel Pilk (7. kl): "Hästi vahva oli "Tornaadoga" (kõige rohkem kõhust õõnsaks võttev karussell – K. T.) sõita. Nägin vanu tuttavaid ja sain ilusate tüdrukutega tuttavaks."

Ilvar Oja (arvutiõpetaja): "Soomel on väga teistmoodi maa, see tegi sõidu huvitavaks. Soome lapsed olid hästi rahulikud, vaoshoitud, viisakad. Lõbususpark oli täis elamusid."

Janne Mängli (9. kl): "Perekond, kelle juures elasin, oli väga lahke. Kohtusin vanade tuttavatega ning sain ka uusi sõpru. Kõik oli väga kena ja huvitav. Plaanime Toijalat iseseisvalt uuesti külastada."

Maris Kukkk (7. kl) ja Airi Jegorov (6. kl): "Lahe oli "Tornaadoga" sõita. Pea alaspidi alla tulles oli tunne nagu lendaks vastu posti."

Ene Toomsalu (emakeeleõpetaja): "Emadepäeva hommik õpetaja Kirsi peres oli ilus. Vastuvõtt oli hästi organiseeritud, väga palju sai näha, nautida tõelist kevadet. Sain ise paljude tuttavatega kokku."

Krista Tamm,

Kalmetu Põhikooli 9. klassi õpilane

MÄLESTAME

Nade da Tarassova

12. 12. 1944 – 22. 04. 2004
Vana-Võidu

August Mändsoo

7. 08. 1918 – 2. 05. 2004
Viiratsi

Jaan Roomets

6. 06. 1944 – 5. 05. 2004
Mähma küla

Harri Juhanson

2. 02. 1929 – 13. 05. 2004
Vana-Võidu küla

Viktor Kirk

19. 03. 1916 – 14. 05. 2004
Viiratsi